

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420307218
AA43-0607-21/10

SPRIEDUMS Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2021.gada 29.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Margarita Osmane,
tiesneši Māris Birzgalis un Anita Šteinberga

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” pieteikuma par pienākuma uzlikšanu SIA „Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor” izdot administratīvo aktu, ar kuru SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” tiktu atļauts privatizēt zemesgabala daļu Tvaika ielā 2, Rīgā, kadastra apzīmējums 0100 016 0053, kā patstāvīgu privatizācijas objektu, sakarā ar Veselības ministrijas apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2021.gada 11.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” ir nodibināta, privatizējot valsts uzņēmumu „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” (privatizācijas process uzsākts 2002.gadā, pabeigts 2006.gadā). Vienlaikus ar valsts uzņēmuma privatizāciju SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” ieguva arī īpašuma tiesības uz ražošanas ēku (kadastra apzīmējums 0100 016 0053 074) un garāžu ēku (kadastra apzīmējums 0100 016 0053 014) Tvaika ielā 2, Rīgā, uz kurām īpašuma tiesības tai nostiprinātas zemesgrāmatā ar zemesgrāmatu tiesneša 2010.gada 3.novembra lēmumu.

SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” piederošās ēkas atrodas uz zemesgabala Tvaika ielā 2, Rīgā (kadastra Nr.0100 016 0053) (turpmāk – zemesgabals), kas kopā ar uz tā esošajām pārējām ēkām pieder Latvijas valstij Veselības ministrijas (turpmāk – ministrija) personā. Nekustamais īpašums Tvaika ielā 2, Rīgā, ir valsts nozīmes piemineklis „Slimnīcas apbūve” (valsts aizsardzības Nr.6679).

SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” vairākkārt vērsās SIA „Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor” (turpmāk – Possessor) ar ierosinājumu par zemesgabala daļas, kas atrodas zem SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” ēkām, privatizāciju. Possessor 2014.gada 11.jūnijā vērsās Rīgas pilsētas būvvaldē (turpmāk – būvvalde) ar lūgumu pieņemt lēmumu un izsniegt nosacījumus zemes ierīcības projekta izstrādei zemesgabala sadalīšanai.

Pamatojoties uz minēto iesniegumu, būvvalde izsniedza nosacījumus zemes ierīcības projekta izstrādei.

SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” uzņēmās zemes ierīcības projekta pasūtīšanu, un pēc projekta izstrādes SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” atkārtoti vērsās Possessor, kas 2017.gada 16.maijā saskaņoja zemes ierīcības projektu, atzīstot, ka nodalāmā zemes vienība piekrīt privatizācijai atbilstoši likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju” (turpmāk – Privatizācijas likums) 66.panta trešajai daļai.

[2] Pēc Possessor saskaņojuma saņemšanas SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” lūdza ministrijai saskaņot zemes ierīcības projektu.

Ministrija ar 2017.gada 24.jūlija lēmumu atteica saskaņot zemes ierīcības projektu, jo:

- atdalāmā zemesgabala platība neatbilst Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 3.decembra spriedumā lietā Nr.C27136611 noteiktajai funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platībai;

- nav izpildītas Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2016.gada 7.septembra vēstulē norādītās prasības.

SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” atkārtoti vērsās ministrijā, lūdzot saskaņot zemes ierīcības projektu, un ar ministrijas 2018.gada 20.marta lēmumu ministrija atteica saskaņot zemes ierīcības projektu, jo:

- zemesgabals atbilstoši likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 8.panta otrajā daļā noteiktajam un pārvaldes iebildumiem nav dalāms;

- spriedumā lietā Nr.C27136611 nav noteikts, ka SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” īpašumā esošajām ēkām funkcionāli nepieciešamā zeme būtu nododama privatizācijai SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija”;

- spriedumā lietā Nr.C27136611 atzīts, ka par SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” piederošajām ēkām funkcionāli nepieciešamo platību ir noslēdzams zemes nomas līgums;

- atdalāmā zemesgabala platība neatbilst spriedumā lietā Nr.C27136611 noteiktajai funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platībai.

Izskatījusi SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” sūdzību par atteikumu saskaņot zemes ierīcības projektu, ministrija 2018.gada 6.jūnija vēstulē SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” papildus jau iepriekš minētajam norādīja, ka nav tiesiska pamata zemes ierīcības projekta saskaņošanai administratīvā procesa kārtībā, jo starp ministriju un SIA „Rīgas

psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” nav noteiktas saistības (pienākums) attiecībā uz zemes ierīcības projekta saskaņošanu.

[3] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” pieteikums, kurā pieteicēja iebilda pret ministrijas atteikumu saskaņot zemes ierīcības projektu.

Pieteikumā norādīts, ka pieteicēja ir izpildījusi visus pārvaldes nosacījumus, iestrādājot tos zemes ierīcības projekta grafiskajā daļā, un pārvalde neiebilst pret zemesgabala reālu sadali. Nav saskatāmi šķēršļi zemesgabala sadalei un pieteicējas īpašumā esošajām ēkām piekrītošās zemesgabala daļas privatizācijai. Atdalāmā zemesgabala daļas platība ir noteikta atbilstoši būvvaldes 2014.gada 2.jūlija lēmumam Nr.BV-14-7873-nd un 2011.gada 12.aprīļa noteikumiem Nr.288 „Zemes ierīcības projekta izstrādes noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr.288). Ministrija nav tiesīga noteikt atdalāmā zemesgabala platību, tā nosakāma atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Lietā Nr.C27136611 noteiktā funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platība pieteicējas ēkām nav noteikta zemes ierīcības projekta izstrādei, t.i., zemesgabala reālai sadalei. Pieteicēja arī norāda, ka atbilstoši 2002.gada lēmumam tā ir saglabājusi darbības profilu un turpina nodrošināt psihiski slimo cilvēku nodrošināšanu ar darba terapiju psihiski slimo cilvēku nodarbināšanai. Īpašuma tiesību sakārtošana ir tieši vērsta uz valsts nozīmes kultūras pieminekļa „Slimnīcas apbūve” saglabāšanu.

[4] Ministrija rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu to neatzīst.

Ministrija paskaidro, ka ar spriedumu civillietā Nr.C27136611 izbeigts strīds par privatizācijas procesam nepieciešamo domājamo daļu noteikšanu, kā arī pienākuma uzlikšanu ministrijai saskaņot izstrādāto zemes ierīcības plānu. Spriedumā atzīts, ka pieteicējai piederošajām ēkām funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platība ir 1771m², tajā skaitā 1104m² ēkai ar kadastra apzīmējumu 0100 016 0053 074 un 667m² ēkai ar kadastra apzīmējumu 0100 016 0053 014. Zemes ierīcības projektā pieteicēja ir norādījusi platību 3338m² (2646m² ražošanas ēkai un 692m² garāžām), kas ir divreiz lielāka nekā ar spriedumu atzītā platība. Pieteicēja ir izstrādājusi zemes ierīcības projektu, ņemot vērā pašvaldības noteikto zemesgabala pieļaujamo maksimālo apbūves intensitāti, nevis faktisko apbūvi, līdz ar to arī veidojas zemes ierīcības projektā noteiktās zemes platības pieaugums pretstatā pieteicējai piederošajām ēkām funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platībai.

Pieteicējai piederošā ēka atrodas zemesgabala vidusdaļā un tiešā tuvumā ēkām, kurās tiek sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Zemesgabals un uz tā esošās pārējās ēkas ir nodotas lietošanā un pārvaldīšanā VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs”, un tas tiek izmantots valsts pārvaldes funkciju veikšanai saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu, t.i., valsts pilnībā vai daļēji apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai, kā arī VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs” sniedz maksas pakalpojumus pacientiem saistībā ar alkohola, narkotisko, psihotropo un toksisko vielu

atkarības ārstēšanu.

Privatizējot tik lielu zemesgabala daļu, tiks samazināta VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs” vajadzībām izmantojamā zemes platība, kā arī ietekmēta valsts nekustamā īpašuma infrastruktūras izmantošana (piekļuves ceļi, kuri tiek izmantoti neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanai).

Ražošanas ēkai ir četri stāvi, savukārt zemes ierīcības projekta ietvaros aprēķini tiek veikti, vadoties no piecu stāvu ēkas. Ja atrisinātos jautājums par sadalāmā zemesgabala platību, tad būtu risināms jautājums par pārvaldes iebildumiem saistībā ar valsts nozīmes pieminekļa sadalīšanu.

[5] Possessor rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu to neatzīst.

Possessor paskaidro, ka tam nav iebildumu nodot pieteicējai privatizācijai zemesgabala daļu, tomēr privatizācijas darbību realizēšana nav iespējama, kamēr zemesgabala privatizācijai piekrītošā daļa netiks nodota Possessor valdījumā konkrētā mērķa izpildes nodrošināšanai. Normatīvie akti neparedz, ka Possessor ir tiesīgs vienpusēji pārņemt no zemesgabala tiesiskā valdītāja – ministrijas – strīdus zemesgabalu. Turklāt Possessor nav tiesīgs nodrošināt privatizāciju, neņemot vērā apstākļus, kurus par iemeslu privatizācijas kavēšanai ir norādījusi ministrija un Ekonomikas ministrija, kas 2016.gada 27.jūnija vēstulē Nr.236-1-5833 ir norādījusi, ka Possessor nav pamata neņemt vērā pārvaldes kā kompetentas iestādes kultūras pieminekļa aizsardzībā un izmantošanā viedokli, ka zemesgabala sadalīšana apdraud valsts kultūras nozīmes pieminekli un tādējādi tā nav iespējama. Atbilstoši Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma (turpmāk – Privatizācijas pabeigšanas likums) 7.panta 2.¹daļai, ja saskaņā ar citiem likumiem zemesgabals nav privatizējams vai atsavināms, Possessor var pieņemt lēmumu par atteikumu nodot privatizācijai attiecīgo valstij piederošo vai piekrītošo zemesgabalu.

[6] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka kultūras pieminekļa aizsardzība un saglabāšana tiktu nodrošināta efektīvāk, ja kultūras piemineklis atrastos vienas personas īpašumā. Tomēr iestādes mērķis nav bijis liegt kultūras pieminekļa dalītu īpašumu, ja šo darbību rezultātā nepazeminās pieminekļa kultūrvēsturiskā vērtība. Ja kultūras piemineklim nav iespējams būt vienas personas īpašumā, tad tā sadalīšana konkrētajā gadījumā var būt realizējama vienīgi tādējādi, ka tiek izpildīti pārvaldes noteiktie nosacījumi un netiek pazemināta kultūras pieminekļa vērtība. Tā kā zemes ierīcības projektu pārvalde ir saskaņojusi, pārvalde to ir atzinusi par atbilstošu tās iepriekš izvirzītajiem nosacījumiem, tādēļ pārvaldei nebija pamata nesaskaņot zemes ierīcības projektu un iebilst zemesgabala reālai sadalei.

[7] Būvvalde rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka, neskatoties uz Rīgas domes (turpmāk – dome) 2005.gada 20.decembra saistošo noteikumu Nr.34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – apbūves noteikumi) 38.punktā noteikto jaunveidojamā zemesgabala

minimālo platību 400m² (vispārīgā gadījumā), katrs jaunas zemes vienības veidošanas gadījums vērtējams individuāli, ņemot vērā Rīgas teritorijas plānojumā 2006.–2018.gadam noteikto zemes vienības plānoto (atļauto) izmantošanu, esošo apbūvi (ja tāda ir) vai plānoto, apgrūtinājumus u.tml. Zemesgabals atrodas publiskās apbūves teritorijā ar apstādījumiem un neliela daļa gar Tilta ielu arī ielu teritorijā. Pēc būtības un atbilstoši apbūves noteikumu 525.punktā noteiktajam apbūves teritorija ar apstādījumiem ir teritorija ar palielinātu apstādījumu īpatsvaru, kurā svarīga ir esošo dabas vērtību – koku, krūmu, zemsedzes ūdensteču un reljefa – saglabāšana. Līdz ar to arī apbūves noteikumu 40.punktā ietverts nosacījums, ka jaunveidojamas zemes vienības platība apbūves teritorijā ar apstādījumiem ir 2000m². Nosakot zemes vienības minimālo platību, jāņem vērā plānotajā zemes vienībā esošā apbūve, tās raksturs, no kā ir atkarīga apbūves tehnisko rādītāju atbilstība apbūves noteikumiem, kā arī apbūves uzturēšanai un racionālai izmantošanai nepieciešamo normatīvo prasību (piemēram, auto novietnes) izpilde. Tāpēc, būvvaldes ieskatā, ņemot vērā visus iepriekš minētos platību ietekmējošos faktorus, ēkai nodalāmā zemesgabala daļa 2646m² platībā atbilstoši apbūves noteikumos noteiktajām prasībām ir optimāla zemes vienība.

[8] Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteikums apmierināts un ministrijai uzlikts par pienākumu divu nedēļu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas saskaņot zemes ierīcības projektu Tvaika ielā 2, Rīgā, atbilstoši kuram paredzēts sadalīt zemesgabalu, atdalot privatizācijai piekrītošo zemesgabala daļu (zemes vienību ar kadastra apzīmējumu 0100 016 0214 (692m² platībā) un kadastra apzīmējumu 0100 016 0215 (2646m² platībā), un pēc zemes ierīcības projekta apstiprināšanas vietējā pašvaldībā nekavējoties nodot atdalītās zemes vienības Possessor valdījumā privatizācijas uzsākšanai.

Spriedums pamatots ar turpmāk atreferētajiem argumentiem.

[8.1] Tiesa atzina, ka lietā ir izšķirams, vai ministrijas atteikums saskaņot zemes ierīcības projektu ir pamatots, proti, vai ir pieļaujama zemesgabala reāla sadale un atdalītās daļas nodošana privatizācijai.

[8.2] Tiesa no Privatizācijas pabeigšanas likuma 4.panta pirmās daļas, 5.panta otrās daļas 1.punkta, Privatizācijas likuma I daļā sniegtā apbūves zemesgabala skaidrojuma, kā arī 60.panta pirmās daļas 2.punkta un Ministru kabineta 2011.gada 8.augusta rīkojuma secināja, ka pieteicēja ir tiesīga ierosināt zemesgabalu, uz kura atrodas tai piederošās ēkas, privatizāciju, kā arī atbilstoši Privatizācijas likuma 64.pantam un likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās” 29.pantam pieteicējai ir pirmpirkuma tiesības uz zemesgabalu, uz kura atrodas attiecīgais objekts.

Tiesa vērsa uzmanību, ka saskaņā ar Privatizācijas likuma 7.panta 2.²daļu, ja valstij piederošs vai piekrītošs apbūvēts zemesgabals saskaņā ar citiem likumiem nav privatizējams vai atsavināms, valsts īpašumu privatizāciju veicošā institūcija šā panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā pieņem pamatotu lēmumu par atteikumu nodot privatizācijai attiecīgo valstij piederošu vai piekrītošu apbūvētu zemesgabalu.

[8.3] Tiesa nepiešķīra nozīmi ministrijas argumentam par atdalāmās zemesgabala daļas nepieciešamību valstij publisku funkciju nodrošināšanai, jo šis arguments ir aplūkots administratīvajā lietā Nr.A420468911, kurā izšķirts jautājums par pieļaujamību sadalīt zemesgabalu domājamās daļās, un joprojām ir nepamatots un nevar būt šķērslis zemesgabala privatizācijai.

Ievērojot to, ka valsts nav izmantojusi savas tiesības, lai Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā noteiktajā kārtībā un termiņos risinātu jautājumu par privatizējamās zemesgabala daļas nepieciešamību valsts pārvaldes funkciju veikšanai, Ministru kabinetam tiesvedības lietā Nr.A420468911 dēļ iesniegtais (un vēlāk tiesvedības rezultāta dēļ atsauktais) lēmuma projekts par atteikumu nodot strīdus zemesgabala daļu privatizācijai sakarā ar to, ka tas nepieciešams valsts funkciju nodrošināšanai, tiesas ieskatā, nepelna ievērību, jo līdz lietas Nr.A420468911 izskatīšanai rajona tiesā jau bija pagājuši vairāk nekā pieci gadi no pieteicējas privatizācijas ierosinājuma saņemšanas dienas. Tiesa atzina, ka līdz ar to valsts ir atteikusies no savām tiesībām atteikt zemesgabala privatizāciju sakarā ar tā nepieciešamību valsts pārvaldes funkciju veikšanai.

Tiesa secināja, ka arī šobrīd nav konstatējams, un atbilstošus apsvērumus nav norādījusi arī ministrija, ka zemesgabala izmantošanas ziņā kaut kas būtu mainījies salīdzinājumā ar 2006.gadu un tieši tagad zemesgabala privatizējamā daļa būtu vajadzīga valsts funkciju nodrošināšanai.

Vienlaikus neapstiprinājās ministrijas bažas, ka zemesgabala sadale ietekmēs valsts nekustamā īpašuma infrastruktūras izmantošanu, jo zemes ierīcības projekts neparedz ierobežot pārvietošanos pa piekļuves ceļiem, kuri tiek izmantoti neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanai.

[8.4] Tiesa, ņemot vērā Senāta 2012.gada 24.oktobra lēmuma lietā Nr.SKA-882/2012 6.punktu, norādīja, ka gan ministrijas, gan arī Ekonomikas ministrijas, uz kuras viedokli atsaucas Possessor, norādes, ka lietā Nr.A420468911 tiesa ir atzinusi, ka zemesgabala reāla sadale varētu negatīvi ietekmēt valsts kultūras pieminekļa kā vienota kompleksa aizsardzību, nav ņemamas vērā šajā lietā, jo lietā Nr.A420468911 netika vērtēts jautājums par zemesgabala reālu sadali.

Vērtējot pēc būtības valsts kultūras pieminekļa iespējamo apdraudējumu, tiesa norādīja, ka pretēji ministrijas norādēm pārvalde neiebilst zemesgabala reālai sadalei un ir to saskaņojusi. Ņemot vērā pārvaldes 2016.gada 7.septembra vēstulē Nr.06-05/2824, pārvaldes 2016.gada 4.novembra vēstulē Nr.06-05/3422, pieteicējas 2017.gada 3.februāra garantijas vēstulē Nr.37-17.11 un zemes ierīcības projektā norādīto, tiesa par nepamatotu atzina ministrijas atsaukšanos uz apstākli, ka pārvaldei ir iebildumi pret zemesgabala reālu sadali valsts kultūras pieminekļa apdraudējuma dēļ.

[8.5] Tiesa konstatēja, ka sākotnēji un laikā, kad norisinājās tiesvedība lietā Nr.A420468911, pārvalde pauda noraidošu attieksmi zemesgabala sadalīšanai, kā argumentu minot, ka zemesgabala sadalīšana negatīvi ietekmētu kultūras pieminekļa aizsardzības intereses un apdraudētu tā saglabāšanu, jo ar laiku tiktu zaudēts kultūras pieminekļis kā vienots teritoriāls ansamblis.

Vienlaikus tiesa konstatēja, ka atbilstoši pārvaldes 2017.gada 6.jūlija vēstulē Nr.06-05/3274 norādītajam, pieteicējai ietverot pārvaldes izvirzītos nosacījumus zemes ierīcības projektā un garantējot, ka zemes ierīcības projekta priekšlikuma nosacījumi kā īpašuma tiesību aprobežojumi tiks reģistrēti zemesgrāmatā, pārvaldes sākotnēji izvirzītie argumenti ir zaudējuši aktualitāti.

Līdz ar to tiesa ministrijas iebildumus par zemesgabala nedalāmību atbilstoši likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 8.panta otrajai daļai atzina par nepamatotiem, jo zemesgabala sadales rezultātā nav konstatējams apdraudējums valsts nozīmes kultūras piemineklim „Slimnīcas apbūve”. Citus argumentus, kurus tiesai apsvērt, vērtējot valsts kultūras pieminekļa iespējamo apdraudējumu zemesgabala reālas sadales gadījumā, ministrija nav izvirzījusi.

[8.6] Ministrija zemes ierīcības projektu nesaskaņo arī tāpēc, ka atdalāmā zemesgabala platība neatbilst spriedumā lietā Nr.C27136611 norādītajai funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platībai. Šajā sakarā tiesa norādīja turpmāk minēto.

[8.7] Tiesa konstatēja, ka zemes ierīcību regulē Zemes ierīcības likums, un analizēja tā 1.panta 2.punktu, 3.panta 1.punktu, 5.panta 1.punktu, 7.panta 1.punktu, 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 14.pantu un 18.pantu. Tāpat tiesa konstatēja, ka zemes ierīcības projekta izstrādes un apstiprināšanas kārtību laikā, kad izstrādāts zemes ierīcības projekts, reglamentēja noteikumi Nr.288, bet šobrīd zemes ierīcības projekta izstrādes un apstiprināšanas kārtība ir paredzēta Ministru kabineta noteikumos Nr.505 „Zemes ierīcības projekta izstrādes noteikumi”. Tiesa analizēja noteikumu Nr.288 9.punktu un 12.1.apakšpunktu.

No minētā, kā arī no Senāta 2013.gada 9.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-159/2013 9.punkta un 2011.gada 8.marta sprieduma lietā Nr.SKA-26/2011 6.punkta tiesa secināja, ka, lemjot par zemes ierīcības projekta pieļaujamību, t.i., zemesgabala reālu sadali, ir jāpārbauda, vai zemes ierīcības projekta izstrādē ir ievērots vietējās pašvaldības teritorijas plānojums un normatīvajos aktos par teritorijas plānošanu, izmantošanu un apbūvi noteiktās prasības. Savukārt, ja uz zemesgabala atrodas citai personai piederoša ēka, attiecīgā zemes vienība projektējama, ievērojot ēkas uzturēšanai nepieciešamo zemesgabalu.

Līdz ar to no zemesgabala atdalāmā zemes vienības platība nosakāma atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam un normatīvajiem aktiem par teritorijas plānošanu, izmantošanu un apbūvi noteiktajām prasībām, kā arī ievērojot ēkas uzturēšanai nepieciešamo zemesgabalu.

Kā izriet no judikatūrā atzītā, iestāde var neatļaut kopīpašuma sadalīšanu reālās daļās tādējādi, ka zemes vienība, kas tiek projektēta kopā ar ēku, neatbilst ēkas uzturēšanai funkcionāli nepieciešamajai zemes platībai (*sk. Senāta 2013.gada 9.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-159/2013 12.punktu*).

[8.8] Ievērojot to, ka, sadalot zemesgabalu reālās daļās, ir jāievēro publisko tiesību normas par zemesgabala sadali, piemēram, prasības par jaunizveidojamo zemesgabalu platību, spriedumā lietā Nr.C27136611 atzītā pieteicējai piederošo ēku uzturēšanai un apsaimniekošanai funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platība nav automātiski saistoša, izstrādājot zemes ierīcības projektu par zemesgabala reālu sadali.

Pirmkārt, tiesa piekrita pieteicējai, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 3.decembra spriedumā lietā Nr.C27136611 nav vērtēts jautājums par zemesgabala reālu sadali, bet gan par ēku uzturēšanai un apsaimniekošanai nepieciešamo zemesgabala platību, par kuras apmēru lietā nepastāvēja strīds.

Otrkārt, šajā spriedumā tiesa neatrada nevienu publisko tiesību normu par zemesgabala sadali, kas būtu izmantota, nosakot konkrēto platību, vienīgi Civilprocesa likuma 193.panta piekto daļu, atbilstoši kurai, ja atbildētājs pilnībā atzinis prasību, sprieduma motīvu daļā iekļauj tikai norādi uz normatīvajiem aktiem, pēc kuriem tiesa vadījies. Citiem vārdiem, ievērojot civilprocesā noteikto dispozitivitātes principu, tiesa atzina konkrēto zemesgabala platību par pieteicējai piederošo ēku uzturēšanai un apsaimniekošanai funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platību, jo ministrija prasību attiecīgajā daļā atzina.

Treškārt, zemesgabals pārsvarā atrodas publiskās apbūves teritorijā ar apstādījumiem. Atbilstoši apbūves noteikumu 525.punktam apbūves teritorija ar apstādījumiem ir teritorija ar palielinātu apstādījumu īpatsvaru, kurā svarīga ir esošo dabas vērtību – koku, krūmu, zemsedzes, ūdensteču un reljefa – saglabāšana. Apbūves teritoriju ar apstādījumiem iedala publiskās apbūves teritorijā ar apstādījumiem, sporta un rekreācijas apbūves teritorijā ar apstādījumiem, dzīvojamās apbūves teritorijā ar apstādījumiem un jauktas apbūves teritorijā ar apstādījumiem. Saskaņā ar Apbūves noteikumu 40.punktu jaunveidojama zemesgabala platība apbūves teritorijā ar apstādījumiem ir 2000m².

Līdz ar to tiesa kā nepamatotu noraidīja ministrijas argumentu, ka spriedumā lietā Nr.C27136611 atzītā ēku uzturēšanai un apsaimniekošanai funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platība ir saistoša, zemes ierīcības ietvaros sadalot zemesgabalu reālās daļās. Savukārt ministrijas norādītais jautājums, ka pieteicēja nav noslēgusi nomas līgumu un nemaksā nomas maksu par pieteicējai piederošo ēku funkcionāli nepieciešamā zemesgabala lietošanu, nav risināms šīs tiesvedības ietvaros, jo neattiecas uz zemesgabala reālas sadales pieļaujamību un atdalāmo zemes vienību nodošanu privatizācijai.

[8.9] Līdz lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšanai ministrijas iebildumi pret atdalāmā zemesgabala platību bija saistīti vienīgi ar apstākli, ka tā nav noteikta atbilstoši spriedumā lietā Nr.C27136611 atzītajai pieteicējai piederošo ēku funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platībai, kas vienlaikus nesaskan ar ministrijas tiesas sēdē pausto pozīciju, ka viss zemesgabals ir nepieciešams valstij publisku funkciju nodrošināšanai. Ja reiz viss zemesgabals ir nepieciešams valstij publisku funkciju īstenošanai vai arī to nav pieļaujams dalīt atbilstoši likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 8.panta otrajai daļai, tad ministrijas pozīcijas papildināšana vēl arī ar argumentu par spriedumam civillietā neatbilstošu zemesgabala platību, tiesas ieskatā, norādīja uz nekonsekvenci ministrijas argumentos, tiesvedības laikā meklējot arvien jaunus iebildumus privatizācijai piekrītošā zemesgabala nenodošanai privatizācijai. Uz minēto acīmredzami norādīja 2020.gada 9.oktobra tiesas sēdē ministrijas pārstāvja norāde, ka iebildumi pret atdalāmā zemesgabala platību ministrijai esot

bijuši arī tādēļ, ka atdalāmā zemesgabala platības aprēķinā ir ņemts vērā vēl viens ēkas stāvs, kuru pieteicēja ir plānojusi izbūvēt. Vienlaikus ministrijas pārstāvis nevarēja nosaukt nevienu dokumentu, kurā ministrija būtu izvirzījusi šādu iebildumu vai izrādījusi jebkādu interesi par aprēķiniem, kas bija par pamatu konkrēto atdalāmo zemesgabalu platības aprēķināšanā. Atbilstoši ministrijas pārstāvja norādītajam tikai 2020.gada 9.oktobra tiesas sēdē ministrija ir uzzinājusi, kādi aprēķini ir bijuši par pamatu atdalāmā zemesgabala platības noteikšanai zemes ierīcības projektā (un ka ir ņemts vērā ēkas būvapjoms atbilstoši izstrādātajam būvprojektam), un puda uzskatu, ka, tā kā ēkas lietošanas veids ir mainījies, izstrādātais zemes ierīcības projekts nav derīgs, jo ir mainījušies apstākļi, kas bija par pamatu tā izstrādei. Turklāt, kā norādīja ministrijas pārstāvis, ministrijai neesot atšķirības, vai pieteicējai piederošās ēkas atsavināt piespiedu kārtā sabiedrības vajadzībām ar vai bez zemesgabala daļas.

Kaut arī tiesa nenoliedza procesa dalībnieku tiesības izvirzīt savu pozīciju pamatojošus argumentus tiesas sēdē, tiesa šādu iestādes attieksmi pret privātpersonu uzskatīja par neatbilstošu labas pārvaldības un privātpersonas tiesību ievērošanas principam un piekrita pieteicējai, ka tā liecina par lietas izskatīšanas novilcināšanu un arvien jaunu savstarpēji pretrunīgu un uz lietu neattiecināmu argumentu izvirzīšanu, lai pēc iespējas novilcinātu jautājumu par zemesgabala nodošanu privatizācijai. Pretējā gadījumā nav izskaidrojama situācija, ka gandrīz deviņu mēnešu laikā, kas kompromisa rašanas nolūkā tiesvedības laikā atvēlēts, lai procesa dalībnieki kopā ar zemes ierīcības projekta izstrādātāju pārrunātu jautājumu par zemesgabala platību, iestāde nav radusi iespēju no pieteicējas noskaidrot atdalāmā zemesgabala platības pamatā esošos aprēķinus un to ietekmējošos apstākļus, kā arī informēt pieteicēju par informatīvā ziņojuma par pieteicējai piederošo ēku piespiedu atsavināšanu sabiedrības vajadzībām virzīšanu.

[8.10] Vienlaikus, pievēršoties atdalāmā zemesgabala platībai pēc būtības, tiesa vispirms norādīja, ka tās uzdevums nav pašai censties rast iemeslus, kāpēc pārsūdzētais lēmums kādā tā aspektā varētu būt kļūdains. Tiesa, atsaucoties uz Senāta 2020.gada 22.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-337/2020 7.punktu, kā arī Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmo daļu un 107.panta ceturto daļu, norādīja, ka tiesas kompetencē ietilpst konkrēta publiski tiesiska strīda izšķiršana prasījuma ietvaros un procesa dalībnieku izvirzīto iebildumu apjomā, nevis vispārīga tiesiskuma nodrošināšana vai argumentu meklēšana procesa dalībnieku vietā.

Tiesas ieskatā, līdzīga pieeja īstenojama, izvērtējot ministrijas iebildumus pret zemes ierīcības projektā paredzētajām atdalāmo zemesgabalu platībām.

[8.11] Attiecībā uz garāžu ēkai (kadastra apzīmējums 0100 016 0053 014) nodalāmā zemesgabala daļas platību, kuras tehnisko rādītāju aprēķinus pieteicēja ir iesniegusi lietā, ministrija ir izteikusi iebildumu, ka tā ir noteikta atbilstoši spriedumam lietā Nr.C27136611, kā arī tehnisko rādītāju aprēķinā virszemes stāvu platība – 153m², kas iegūta, veicot mērījumu atbilstoši topogrāfiskā plānā attēlotajām būves kontūrām, nesakrīt ar būves tehniskās inventarizācijas lietā norādīto platību – 145,7m².

Ievērojot to, ka $7,3\text{m}^2$ nerada būtiskas atšķirības apbūves intensitātē un brīvās teritorijas rādītājā, tiesa šo atšķirību neatzina par būtisku un norādīja, ka tas nevar būt pamats, lai atzītu, ka atdalāmā zemesgabala platība ir nepamatota. Savukārt no apstākļa, ka atdalāmā zemesgabala platība sakrīt ar spriedumā lietā Nr.C27136611 atzīto funkcionāli nepieciešamo zemesgabala platību, tiesai ne tikai nebija iespējams secināt, kurām publisko tiesību normām par zemesgabala sadali, ministrijas ieskatā, neatbilst atdalāmā zemesgabala platība, bet arī kontekstā ar pieteicējas iepriekš pausto, ka platības nav noteiktas atbilstoši spriedumam civillietā, nebija saprotams, ko ar šādu argumentu ministrija ir vēlējusies panākt. Ministrija to nespēja precizēt arī tiesas sēdē.

Vienlaikus tiesa konstatēja, ka zemes ierīcības projektā garāžu ēkai atdalāmā zemesgabala daļas platība pretēji pieteicējas iesniegtajam aprēķinam ir 692m^2 .

Tiesa, vērtējot atdalāmā zemesgabala platību garāžu ēkai, ņēma vērā Ministru kabineta noteikumu Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” 12.punktu, atbilstoši kuram, ja nepieciešams sadalīt tādu zemes vienību, kur būvei un zemei ir dažādi īpašnieki, jauno zemes vienību platība drīkst būt mazāka par teritorijas plānojumā noteikto minimālo platību.

[8.12] Attiecībā uz ēkas (kadastra apzīmējums 0100 016 0053 074) nodalāmā zemesgabala daļas platību, kuras tehnisko rādītāju aprēķinus pieteicēja ir iesniegusi lietā, ministrija ir izteikusi iebildumu, ka ēkas stāvu platība $2208,4\text{m}^2$ neatbilst tehniskās inventarizācijas lietā norādītajai stāvu platībai $1811,7\text{m}^2$, kā arī ir aprēķinājusi, ka atļauto apbūves intensitāti iespējams sasniegt jau pie zemesgabala platības 2012m^2 , kā arī brīvās teritorijas rādītāju iespējams nodrošināt ar platību 2331m^2 .

Tiesa, ņemot vērā apbūves noteikumu 2.98. un 255.punktu, norādīja, ka zemes ierīcības projekta ietvaros apbūves tehnisko rādītāju aprēķināšanā ir jāņem vērā esošā situācija, nevis potenciālās pieteicējas būvniecības ieceres. Vienlaikus tiesa par pamatotu atzina būvvaldes norādi, ka, nosakot zemes vienības minimālo platību, ir jāņem vērā arī plānotajā zemes vienībā esošā apbūve un tās raksturs, no kā ir atkarīga apbūves tehnisko rādītāju atbilstība apbūves noteikumiem, kā arī apbūves uzturēšanai un racionālai izmantošanai nepieciešamo normatīvo prasību (piemēram, auto novietnes) izpilde. Kā akcentēja pieteicējas pārstāve, izskatāmajā gadījumā būtisks ir arī reljefs, kura saglabāšana atbilstoši apbūves noteikumu 525.punktam apbūves teritorijā ar apstādījumiem ir būtiska.

Tiesa secināja, ka ministrija ēkas (kadastra apzīmējums 0100 016 0053 074) nodalāmā zemesgabala daļas platības 2331m^2 aprēķināšanā pretēji zemes ierīcības procesa izstrādātājam un būvvaldei nav ņēmusi vērā ne zemes vienībā esošo apbūvi un tās raksturu, ne teritorijas reljefu, ne arī apbūves uzturēšanai un racionālai izmantošanai nepieciešamo normatīvo prasību izpildi, kas ir būtiski elementi atdalāmā zemesgabala platības noteikšanā. Ministrija nav arī norādījusi, vai un kādā veidā zemes ierīcības projekta izstrādātājs ir kļūdījies atdalāmo zemes vienību platību ietekmējošo faktoru vērtējumā. Līdz ar to tiesa

ministrijas iebildumus pret atdalāmā zemesgabala platību atzina par nepamatotiem.

Tiesa arī ņēma vērā, ka būvvalde ir piekritusi zemes ierīcības projektam ar nosacījumu, ka pēc zemesgabala sadalīšanas ēkai nodalītā zemes vienība 2646m² platībā netiek iežogota, ierobežojot gājēju plūsmu pa gājēju celiņiem un kāpnēm slimnīcas kompleksa darbiniekiem, pacientiem un apmeklētājiem, kā arī viedokli, ka, ņemot vērā visus iepriekš minētos platību ietekmējošos faktorus, ēkai nodalāmā zemesgabala daļa 2646m² platībā ir optimāla zemes vienība un atbilst apbūves noteikumos paredzētajām prasībām.

Tiesa norādīja, ka šādos apstākļos arī tas, ka ēkai pēc zemes ierīcības projekta izstrādes ir mainījies lietošanas veids, pretēji ministrijas uzskatam nav automātisks pamats zemes ierīcības projekta atzīšanai par nederīgu. Ministrija kontekstā ar ēkas lietošanas veida maiņu nav norādījusi nevienu normatīvā akta normu, kurai neatbilstu izstrādātais zemes ierīcības projekts.

[8.13] Ievērojot minēto, tiesa atzina, ka ministrijas atteikums saskaņot zemes ierīcības projektu ir prettiesisks un nepamatots.

Tiesa nekonstatēja šķēršļus sadalīt zemesgabalu reālās daļās atbilstoši zemes ierīcības projektam, lai atdalīto zemesgabala daļu, kas piekrīt privatizācijai, nodotu Possessor valdījumā privatizācijas uzsākšanai. Ņemot vērā arī to, ka Possessor ir atzinis, ka zemes ierīcības projektā atdalāmā zemesgabala daļa ir privatizējama un tāvad šī zemesgabala daļa ir veidojama kā privatizācijas objekts, tiesa pieteikumu apmierināja.

[9] Ministrija par Administratīvās rajona tiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzība, kā arī ministrijas 2021.gada 31.augusta atsauksme pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[9.1] Tiesa nav vērtējusi to, vai likums vispār pieļauj nekustamā īpašuma sadalīšanu, nodalot no tā zemes vienības. Tiesai bija jānoskaidro, vai pastāv tādi apstākļi, kas neļauj kultūras pieminekli saglabāt valsts nedalītā īpašumā. Tiesai bija jāvērtē, vai pārvaldes piekrišana ir likumiska un pamatota, turklāt spriedumā nepareizi izvērtēta pārvaldes sniegtā piekrišana zemes vienību nodalīšanai no nekustamā īpašuma, jo 2019.gada 17.oktobra tiesas sēdē pārvalde apliecināja, ka pieteikumu neatzīst un ka visefektīvāk kultūras pieminekļa apsaimniekošana ir iespējama tad, kad kultūras piemineklis ir vienas personas īpašumā.

[9.2] Tiesa nav izvērtējusi, vai zemesgabala privatizācija atbildīs tās mērķim. Lai privatizācijas process atbilstu mērķim, tā rezultātā ir jārada labvēlīga vide privātā kapitālai darbībai un ar to ir jāsašaurina darbība, ko valsts veic kā komersants. Līdz ar to, lai konstatētu, vai ar ierosināto privatizāciju tiks panākts privatizācijas mērķis, ir jākonstatē, ka ministrija ar attiecīgo zemes gabalu rīkojas kā komersants. Sniedzot medicīniskās palīdzības minimumu psihiatrijas jomā, valsts ar ministrijas starpniecību pilda Latvijas Republikas Satversmes 111.pantā noteikto pienākumu. Lai pildītu šīs sev noteiktās publiskās funkcijas, ministrija ir izveidojusi VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs”. Pildot valsts funkcijas medicīnas jomā, valsts nerīkojas kā komersants. Līdz ar to, privatizējot ministrijai piederošo un VSIA „Rīgas

psihiatrijas un narkoloģijas centrs” nodoto zemesgabalu, netiks panākts Privatizācijas likuma 2.panta pirmajā daļā noteiktais mērķis.

[9.3] Pirmās instances tiesas tiesnesim atbilstoši Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 3.punktam bija pienākums atteikties pieņemt pieteikumu, jo civillietā Nr.C27136611 ir starp tiem pašiem dalībniekiem, par to pašu priekšmetu un tajā prasība ir celta uz tā paša pamata kā izskatāmajā lietā.

[9.4] Apelācijas sūdzībā ir ietverts lūgums apturēt tiesvedību lietā saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 273.panta 3.punktu, jo ir uzsākts pieteicējai piederošo ēku, zem kurām esošā zeme ir izskatāmā strīda objekts, atsavināšanas sabiedrības vajadzībām process. Ir izdarāms pamatots pieņēmums, ka, visticamāk, procesa rezultātā pieteicējas ēkas tiks atsavinātas. Turklāt 2021.gada 6.jūlija Ministru kabineta sēdē tika konceptuāli atbalstīts ministrijas sagatavotais informatīvais ziņojums „Par nekustamā īpašuma atsavināšanu Rīgas pilsētas teritorijā veselības aizsardzības vajadzībām”.

[9.5] Ņemot vērā, ka līdz ar Ministru kabineta 2006.gada 23.maija rīkojumu Nr.370 „Par valsts nekustamo īpašumu nodošanu Veselības ministrijas valdījumā” attiecībā uz konkrēto zemesgabalu valsts īpašuma konversijas process tika pabeigts, ministrijai kā valsts īpašuma valdītājam ir tiesības piekrist vai nepiekrist zemesgabala sadalei un tā daļu atsavināšanai kā jebkuram fiziskas vai juridiskas personas vietniekam. Tas nozīmē, ka ir pamats lemt par tiesvedības izbeigšanu lietā saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktu, jo, tā kā jebkura persona var būt zemes īpašnieks, kas attiecīgi var saskaņot zemes ierīcības projektu, kā arī to nesaskaņot, konkrētais strīds nav uzskatāms par publiskajām attiecībām piekritīgu.

[10] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā par ministrijas apelācijas sūdzību atsaucas uz jau pirmās instances tiesai sniegtajiem paskaidrojumiem. Papildus paskaidro, ka pārvaldei nav pamata apšaubīt pašas izsniegto nosacījumu un saskaņojuma zemesgabala sadalei likumību un atbilstību likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 8.panta otrajai daļai. Pārvalde pieteikumu uzskata par apmierināmu, ciktāl tiek izpildīti izvirzītie nosacījumi.

Pārvalde atbalsta lūgumu apturēt tiesvedību lietā, jo apstākļos, kad ir uzsākts nekustamā īpašuma atsavināšanas process sabiedrības vajadzībām, ir būtiski noskaidrot, vai pieteicējai vēl joprojām būs aktuāls prasījums zemesgabala reālai sadalei. Tāpat pārvalde neiebilst tiesvedības izbeigšanai lietā.

[11] Pieteicēja rakstveida paskaidrojumā par ministrijas apelācijas sūdzību to uzskata par nepamatotu, balstoties uz turpmāk norādīto.

[11.1] Apstāklis, ka uz zemesgabala esošas atsevišķas būves ietilpst valsts kultūras pieminekļa sastāvā ar Nr.6679 un kādā no būvēm atrodas Rīgas Stradiņa universitātes Psihiatrijas un narkoloģijas katedra, nenozīmē, ka pastāv likumiski ierobežojumi, kas liedz saskaņot zemes ierīcības projektu. Uz zemesgabala esošās ēkas pamatā tiek izmantotas ārstēšanai, nevis zinātnes mērķiem. Tas, ka ministrija nepiekrīt pārvaldes saskaņojumam, nedod pamatu viedoklim par saskaņojuma neatbilstību likumam „Par kultūras pieminekļu

aizsardzību”. Apgalvojums, ka zemesgabala forma, lielums un iekārtojums ir viena no attiecīgajam kultūras piemineklim saglabājamām vērtībām, nonāk pretrunā ar faktu, ka no zemesgabala jau iepriekš tika atdalīts un nodots privatizācijai zemes gabals SIA „Statoil Latvija” vajadzībām, kā arī ar faktu, ka zemesgabalā tiek pārbūvētas atsevišķas būves. Lietā netiek izskatīts jautājums par kultūras pieminekļa – „Slimnīcas apbūve” – daļas atsavināšanu. Pieteicējas ēkas nav iekļautas Slimnīcas apbūvē, tās ir saistītas ar zemesgabalu Tvaika ielā 2, Rīgā.

[11.2] Latvijas valsts nolēma, ka atsavināšanai paredzētais īpašums nav vajadzīgs sabiedrības interesēm, un īpašums tika nodots privatizācijai. Pieteicēja ir labticīgs ieguvējs un savas saistības ir izpildījusi. Līdz ar to ministrijas iecere pieteicējas ēkas atsavināt piespiedu kārtā tiesiski nav iespējama. Turklāt ministrijas ierosinājums par pieteicējas ēku atsavināšanu veselības aizsardzības vajadzībām nav cita lieta, kas tiek izskatīta iestādē – valsts sekretāru sanāksmē.

[11.3] Ministrijai nav pamata atsaukties uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 3.decembra spriedumu lietā Nr.C27136611 kā procesuālu ierobežojumu pieteikuma izskatīšanai. Pirmkārt, ar spriedumu tika noteikta funkcionāli nepieciešamā zemesgabala pieteicējas būvēm platība 1771m², kas nav attiecināma uz zemes ierīcības projekta izstrādi, veicot zemesgabala Tvaika ielā 2, Rīgā, reālu sadali. Otrkārt, lēmums nekustamā īpašuma Tvaika ielā 2, Rīgā, reālajai sadalei tika izdots 2014.gada 2.jūlijā un nosaka nosacījumus zemes ierīcības projekta izstrādei, prasības atdalāmam zemesgabalam, ievērojot publiskās apbūves teritoriju, zemesgabala maksimālo apbūves intensitāti un zemesgabala minimālo brīvo teritoriju. Līdz ar to ministrija nav tiesīga noteikt Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā atdalāmā zemesgabala platību, tā ir nosakāma, vadoties no normatīvajiem aktiem.

[11.4] Pieteicēja lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā, lai sniegtu mutvārdu paskaidrojumus.

[11.5] Pieteicējas ieskatā, ministrijas lūgums par tiesvedības izbeigšanu lietā neatbilst Senāta 2018.gada 23.novembra lēmuma motīviem un tiek pieteikts par tādu jautājumu, kas jau ir izlemts administratīvās lietas Nr.A420307218 ietvaros. Lūgums par tiesvedības izbeigšanu tika izskatīts un noraidīts arī Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 12.jūnija tiesas sēdē. Ņemot vērā, ka no ministrijas pieteiktā lūguma par tiesvedības izbeigšanu neizriet, ka jautājuma izlemšanai būtiskie faktiskie vai tiesiskie apstākļi ir mainījušies, tas, vadoties no Administratīvā procesa likuma 114.²panta, nav pieņemams izskatīšanai.

[12] Domes Pilsētas attīstības departaments (turpmāk – departaments) *(būvvalde ar apgabaltiesas tiesneses 2021.gada 16.septembra lēmumu aizstāsta ar departamentu)* rakstveida paskaidrojumā par ministrijas apelācijas sūdzību norāda, ka tās viedoklis, visi argumenti un priekšnosacījumi zemesgabala reālai sadalei ir sniegti jau pirmās instances tiesai. Departaments norāda, ka neiebilst tiesvedības izbeigšanai lietā.

[13] Possessor rakstveida paskaidrojumā par ministrijas apelācijas

sūdzību norāda, ka tam joprojām nav konceptuālu iebildumu nodot pieteicējai privatizācijai strīdus zemesgabalu. Vienlaikus Possessor secināja, ka ir mainījušies lietas apstākļi. Ministru kabinets ir konceptuāli atbalstījis pieteicējas īpašumā iegūto ēku atsavināšanu sabiedrības vajadzībām. Tomēr Ministru kabinets, konceptuāli atbalstot ēku atsavināšanu, ir norādījis, ka jautājums par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu atsavināšanai ir izskatāms likumprojekta „Par valsts budžetu 2022.gadam” un likumprojekta „Par vidējā termiņa budžeta ietvaru 2022., 2023. un 2024.gadam” sagatavošanas un izskatīšanas procesā. Saskaņā ar Privatizācijas pabeigšanas likuma 7.panta otro daļu valsts īpašumu privatizāciju veicošā institūcija nedrīkst nodot privatizācijai apbūvētu zemesgabalu, par kuru Ministru kabinets ir pieņēmis lēmumu, ka zemesgabals saglabājams valsts īpašumā, jo tas ir nepieciešams valsts pārvaldes funkciju veikšanai. Ņemot vērā minēto un to, ka gala lēmums par ēku atsavināšanu sabiedrības vajadzībām un zemesgabala saglabāšanu valsts īpašumā vēl nav pieņemts, Possessor ieskatā, tiesvedība lietā ir apturama līdz attiecīgo lēmumu pieņemšanas brīdim.

[14] Tiesas sēdē apgabaltiesa uzklausīja lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumus.

Motīvu daļa

[15] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, rakstveida procesā pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka ministrijas apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir apmierināms.

[16] Lietā ir strīds par zemes ierīcības projekta saskaņošanu. Tā kā zemes ierīcības projektu ministrija nesaskaņo, nav iespējama zemesgabala reāla sadale un atdalāmās zemesgabala daļas privatizācija. Līdz ar to lietā izšķirams jautājums, vai ministrijas atteikums saskaņot zemes ierīcības projektu ir pamatots, proti, vai ir pieļaujama zemesgabala reāla sadale un atdalītās zemesgabala daļas nodošana privatizācijai.

[17] Pirmās instances tiesa, izvērtējot ministrijas iebildumu pamatotību, zemesgabala reālas sadales un atdalītās daļas nodošanas privatizācijai pieļaujamību, ministrijas atteikumu saskaņot zemes ierīcības projektu atzinusi par prettiesisku un nepamatotu. Tiesa nekonstatēja šķēršļus sadalīt zemesgabalu reālās daļās atbilstoši zemes ierīcības projektam, lai atdalīto zemesgabala daļu, kas piekrīt privatizācijai, nodotu Possessor valdījumā privatizācijas uzsākšanai.

Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas Administratīvās rajona tiesas spriedumā ietvertajai motivācijai (*tās atreferējumu sk. šā sprieduma 8.punktā*), atzīstot to par pareizu un pilnībā pietiekamu. Saskaņā ar minēto normu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir

pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

[18] Apelācijas sūdzībā nav minēti jauni, pirmās instances tiesas spriedumā nevērtēti apsvērumi un tiesību normu piemērošanas jautājumi. Pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam pirmās instances tiesa ir vērtējusi gan zemesgabala sadalīšanas iespējamību, tostarp pārvaldes viedokli šajā jautājumā, gan ministrijas argumentus par to, ka zemesgabals ir nepieciešams publisku funkciju nodrošināšanai medicīnas jomā. Zemesgabala reālas sadales pieļaujamību pirmās instances tiesa ir vērtējusi gan likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 8.panta otrās daļas aspektā, gan pārbaudījusi zemes ierīcības projekta atbilstību normatīvajiem aktiem teritorijas plānošanas jomā, secinot, ka ministrijas iebildumi par zemesgabala nedalāmību un atdalāmā zemesgabala platību ir nepamatoti. Ministrijas argumentu par zemesgabala nepieciešamību valsts publisko funkciju veikšanai pirmās instances tiesa ir atzinusi par nepamatu, secinot, ka šis arguments nevar būt šķērslis zemesgabala daļas privatizācijai. Arī kompetentā iestāde valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas jomā jautājumā par zemesgabala daļas privatizāciju skaidri norādījusi, ka zemes ierīcības projektā paredzētā atdalāmā zemes vienība piekrīt privatizācijai saskaņā ar Privatizācijas likuma 66.panta trešo daļu un pieteicējai tiek nosūtīts zemes ierīcības projekts zemesgabalam, kas saskaņots, pamatojoties uz Privatizācijas likuma 8.panta pirmās daļas 16.punktu un 69.panta pirmo daļu (*sk. Possessor 2017.gada 16.maija vēstuli Nr.1.17/5088 „Par zemes ierīcības projekta Tvaika ielā 2, Rīgā, saskaņošanu”*).

Apgabaltiesa ir atzinusi pirmās instances tiesas izdarītos secinājumus par pamatotiem un tās spriedumā ietverto argumentāciju par pareizu un pilnībā pietiekamu. Ievērojot minēto, apgabaltiesa atkārtoti nesniedz to pašu argumentu izklāstu, kas jau ir ietverts pirmās instances tiesas spriedumā, un noraida kā nepamatotus ministrijas apelācijas sūdzības argumentus par pirmās instances tiesas sprieduma nepareizību.

[19] Nav piešķirama nozīme apelācijas sūdzības argumentam, ka zemesgabals ir jāsaglabā valsts īpašumā, jo, privatizējot valstij piederošo un pieteicējai nodoto zemesgabalu, ministrijas ieskatā, netikšot panākts Privatizācijas likuma 2.panta pirmajā daļā noteiktais mērķis.

Pieteicēja privatizācijas ierosinājumu iesniegusi jau 2006.gada 28.aprīlī. Līdz ar to Ministru kabinetam saskaņā ar Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta pirmo, otro un trešo daļu bija jāizvērtē zemesgabala nepieciešamība publiskām vajadzībām un jāpieņem lēmums par privatizācijas atteikumu ne vēlāk kā četrus mēnešus laikā no dienas, kad privatizācijas ierosinājums saņemts. Šobrīd ir pagājuši jau vairāk nekā piecpadsmit gadi no pieteicējas privatizācijas ierosinājuma saņemšanas dienas un Ministru kabinets nav pieņēmis lēmumu par privatizācijas ierosinājuma noraidīšanu un atteikumu nodot privatizācijai

zemesgabala daļu, uz kuras atrodas pieteicējai piederošas ēkas. Šādos apstākļos, kā to pareizi norādījusi pirmās instances tiesa, ja valsts nav izmantojusi savas tiesības atteikt zemesgabala privatizāciju, jo tas ir nepieciešams publisku funkciju nodrošināšanai, ir pamats atzīt, ka valsts no šīm savām tiesībām ir atteikusies. Ievērojot minēto, nav tiesiskas nozīmes arī ministrijas argumentiem, ka zemesgabalu nevar dalīt un kultūras piemineklis, tostarp tajā ietilpstošais zemesgabals, ir jāsaglabā nedalītā valsts īpašumā, jo tas prioritāri tiek izmantots zinātnes mērķim. Šajā sakarā apgabaltiesa atgādina, ka daļa valsts īpašuma zemesgabalā jau ir nodalīta, 2002.gadā uzsākot privatizācijas procesu, privatizējot valsts uzņēmumu „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” (nodots privatizācijai ar Ministru kabineta 2001.gada 8.augusta rīkojumu Nr.387) un nodibinot pieteicēju, vienlaikus ar valsts uzņēmuma privatizāciju pieteicējai iegūstot arī īpašuma tiesības uz ražošanas ēku un garāžu ēku. Tādējādi ministrijas argumenti par kultūras pieminekļa kā vienota valsts nekustamā īpašuma saglabāšanu, nepieļaujāmību to dalīt un nepieciešamību saglabāt valsts īpašumā ir atzīstami ne vien par nepamatotiem, bet arī par pretrunā esošiem valsts līdzšinējai rīcībai ar nekustamo īpašumu Tvaika ielā 2, Rīgā.

Var piekrist pārvaldes viedoklim, ka visefektīvāk kultūras pieminekļa apsaimniekošana ir iespējama tad, kad kultūras piemineklis ir vienas personas īpašumā, tomēr šis arguments nevar būt šķērslis zemesgabala privatizējamās daļas nodalīšanai, ja tas ir tiesiski iespējams. Izskatāmajā gadījumā, kā apgabaltiesa jau atzina, nav konstatējami tādi apstākļi, kas liegtu attiecīgo zemesgabala daļu nodot privatizācijai. Šādos apstākļos nav konstatējusi arī par kultūras pieminekļu aizsardzības jomu atbildīgā iestāde – pārvalde, rakstveida paskaidrojumā apgabaltiesai norādot, ka tai nav pamata apšaubīt pašas izsniegto nosacījumu un saskaņojuma zemesgabala sadalei likumību un atbilstību likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 8.panta otrajai daļai. Savukārt apgabaltiesa, pārbaudot pārvaldes saskaņojumu, nekonstatē tā neatbilstību likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” prasībām.

[20] Nav pamatots ministrijas arguments, ka pirmās instances tiesas tiesnesim bija pienākums atteikties pieņemt pieteikumu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 3.punktu, jo, ministrijas ieskatā, civillietā Nr.C27136611 ir starp tiem pašiem dalībniekiem, par to pašu priekšmetu un tajā prasība ir celta uz tā paša pamata kā izskatāmajā lietā.

Civillietā Nr.C27136611 izskatīta pieteicējas prasība pret ministriju par pienākuma uzlikšanu saskaņot zemesgabalu domājamo daļu un lietošanai piekrītošo zemesgabala lielumu. Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 3.decembra spriedumu atzīts, ka pieteicējai piederošo ēku uzturēšanai un apsaimniekošanai, lietošanai nepieciešamā zemesgabala platība ir 1771m², un izbeigta tiesvedība pieteicējas prasības daļā par privatizācijas procesam nepieciešamo domājamo daļu attiecībā pret visa zemesgabala platību noteikšanu un par pienākuma uzlikšanu ministrijai saskaņot izstrādāto zemes ierīcības plānu.

Tātad ar spriedumu civillietā Nr.C27136611 noteikta funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platība pieteicējas ēkām, savukārt tiesvedība izbeigta prasības daļā par privatizācijai nepieciešamo zemesgabala domājamo daļu noteikšanu un attiecīgu privatizējamā zemesgabala domājamo daļu nodošanu Possessor to tālākajai privatizācijai.

Izskatāmajā lietā, lai arī viena no atbildētājas pusē pieaicinātajām iestādēm ir ministrija, netiek izskatīts prasījums ne par pieteicējai piederošajām ēkām funkcionāli nepieciešamo zemesgabala platību, ne arī par zemesgabala domājamo daļu noteikšanu privatizācijas vajadzībām. Šajā lietā ir strīds par zemesgabala reālu sadali, attiecīga zemes ierīcības projekta saskaņošanu un atdalītās reālās zemesgabala daļas nodošanu privatizācijai. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka strīds šajā lietā ir par to pašu strīda priekšmetu un uz tā paša pamata, par kuru stājies spēkā spriedums civillietā Nr.C27136611.

[21] Apelācijas sūdzībā izteikts lūgums apturēt tiesvedību lietā, ņemot vērā, ka uzsākts pieteicējai piederošo ēku atsavināšanas sabiedrības vajadzībām process. Ministrija izteikusi pieņēmumu, ka pieteicējai piederošās ēkas, visticamāk, tikšot atsavinātas sabiedrības vajadzībām.

Apgabaltiesa konstatē, ka atbilstoši lietas materiālos un Ministru kabineta mājaslapā pieejamajai informācijai ministrija ir sagatavojusi informatīvo ziņojumu par pieteicējai piederošo ēku atsavināšanu veselības aizsardzības vajadzībām, kas atbalstīts Ministru kabineta 2021.gada 6.jūlija sēdē (sēdes protokols Nr.51, 99.§). Kā tiesas sēdē apgabaltiesā paskaidroja ministrijas pārstāvis, Ministru kabineta konceptuāls lēmums atbilstoši Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likuma 8.pantam vēl nav pieņemts.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 273.panta 3.punktu tiesa aptur tiesvedību, ja lietas izskatīšana nav iespējama, iekams nav izņemta cita lieta tiesā vai iestādē.

Apgabaltiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un tās rīcībā esošo informāciju par ministrijas uzsākto pieteicējai piederošo ēku atsavināšanas sabiedrības vajadzībām procesu, atzīst, ka minētais process nav šķērslis šīs lietas izskatīšanai, jo strīdu par zemes ierīcības projekta saskaņošanu un atdalīto zemes vienību nodošanu privatizācijai ir iespējams izšķirt, negaidot gala rezultātu jautājumā par ministrijas uzsākto pieteicējai piederošo ēku atsavināšanu sabiedrības vajadzībām. Proti, tas, kā atrisināsies jautājums par ēku atsavināšanu sabiedrības vajadzībām, nevar ietekmēt šajā lietā izdarīto vērtējumu par ministrijas atteikuma saskaņot zemes ierīcības projektu prettiesiskumu un pienākuma uzlikšanu nodot atdalīto zemesgabala daļu Possessor privatizācijas uzsākšanai.

Ņemot vērā, ka nepastāv apstākļi, kuru dēļ lietas izskatīšanas pabeigšana nebūtu iespējama, ministrijas lūgums par tiesvedības apturēšanu lietā saistībā ar pieteicējai piederošo ēku atsavināšanas sabiedrības vajadzībām uzsākšanu ir noraidāms.

Papildus apgabaltiesa norāda, ka Possessor nepamatoti atsaucas uz

Privatizācijas pabeigšanas likuma 7.panta otro daļu, saskaņā ar kuru valsts īpašumu privatizāciju veicošā institūcija nedrīkst nodot privatizācijai apbūvētu zemesgabalu, par kuru Ministru kabinets ir pieņēmis lēmumu, ka zemesgabals saglabājams valsts īpašumā, jo tas ir nepieciešams valsts pārvaldes funkciju veikšanai.

Kā apgabaltiesa jau konstatēja, un par ko lietā arī nav strīda, Ministru kabinets nav pieņēmis lēmumu par pieteicējas privatizācijas ierosinājuma noraidīšanu un atteikumu nodot privatizācijai zemesgabala daļu, uz kuras atrodas pieteicējai piederošas ēkas. Līdz ar to Privatizācijas pabeigšanas likuma 7.panta otrā daļa uz situāciju, kad nav pieņemts Ministru kabineta lēmums par zemesgabala saglabāšanu valsts īpašumā, bet ir uzsākts cits process – pieteicējai piederošo ēku atsavināšana sabiedrības vajadzībām, nav attiecināma.

[22] Nepamatots ir ministrijas arguments, ka tiesvedība lietā izbeidzama saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punktu. Ministrijas ieskatā, tā kā jebkura persona var būt zemes īpašnieks, kas attiecīgi var saskaņot zemes ierīcības projektu, kā arī to nesaskaņot, konkrētais strīds nav uzskatāms par publiskajām attiecībām piekritīgu.

Minētais jautājums ir vērtēts Senāta 2018.gada 23.novembra lēmumā šajā lietā, ar kuru atcelts Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2018.gada 2.jūlija lēmums par atteikšanos pieņemt pieteicējas pieteikumu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 1.punktu, jo pieteicējas un ministrijas strīds risināms civilprocesuālā kārtībā. Senāts atzina, ka pieteicējai ir tiesības vērsties tiesā ar prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, lai pieteicēja varētu privatizēt tās ēkām piekrītošo zemesgabala daļu.

[23] Ņemot vērā iepriekš konstatēto, ministrijai ir uzliekams pienākums saskaņot zemes ierīcības projektu un nodot privatizācijai piekrītošās zemes vienības Possessor valdījumā privatizācijas uzsākšanai.

[24] Tā kā pieteikums ir apmierināms, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai no atbildētājas par labu pieteicējai piespriežama tās samaksātā valsts nodeva 30 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Apmierināt SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija” pieteikumu.

Uzlikt pienākumu Veselības ministrijai divu nedēļu laikā no šā sprieduma spēkā stāšanās dienas saskaņot SIA „PROJEKTS 77” izstrādāto zemes ierīcības

projektu Tvaika ielā 2, Rīgā, atbilstoši kuram paredzēts sadalīt zemesgabalu (kadastra numurs 0100 016 0053), atdalot privatizācijai piekrītošo zemes vienību ar kadastra apzīmējumu 0100 016 0214 (692m² platībā) un kadastra apzīmējumu 0100 016 0215 (2646m² platībā), un pēc zemes ierīcības projekta apstiprināšanas vietējā pašvaldībā nekavējoties nodot atdalītās zemes vienības SIA „Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor” valdījumā privatizācijas uzsākšanai.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija”, reģistrācijas numurs 40003069867, tās samaksāto valsts nodevu 30 *euro* apmērā, atlīdzinot to no Veselības ministrijas budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente

Signature not validated

Digitally signed by MARGARITA OSMANE
Date: 2021.12.29 09:42:47 EET

M.Osmane

Tiesneši

M.Birzgalis

A.Šteinberga

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.